

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1990-1991

16 APRIL 1991

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer J. Cuyvers —

betreffende de ecologische bijsturing van de stroom versleten banden van voertuigen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN.

Momenteel wordt men zich meer en meer wereldwijd bewust van de problematiek van de aangroeiende stroom versleten banden van voertuigen, die het gevolg is van de explosie van ons voertuigenpark.

„There is talk everywhere. The problem of the disposal of scrap tyres has already for some years been assuming alarming proportions all over the world, for the difficulties and costs associated with the size of the phenomenon, in relation to the environment and ecological impact that this problem creates...”. (Pneurama, 4, 1990, blz. 115)

Het afvalstoffenplan 1991-1995 omschrijft het probleem voor Vlaanderen als volgt :

„De jaarlijks vrijkomende hoeveelheid banden in het Vlaams Gewest wordt geschat op 26.500 ton, waarvan 54 % personenwagenbanden, 38 % bedrijfswagenbanden en 8 % overige banden. Ongeveer de helft ontstaat bij voertuigwrakken, de andere helft bij het aanschaffen van nieuwe banden voor in gebruik zijnde voertuigen. Gezien de moeilijke doorstroming van de plaats van vrijkomen naar verwerking toe, wordt de huidige opslag geschat op 41.000 ton. Deze opslag wordt gesitueerd in :

- de bandenvernieuwingsindustrie : 41,5 %
- de sloopbedrijven : 29,3 %
- de garages en bandencentrales : 14,6 %
- de (transport-)bedrijven : 14,6 %

Het verwijderingsprobleem is van dien aard dat de „bandenberg” jaarlijks aanzienlijk aangroeit zonder dat er een structurele oplossing bestaat .”

We moeten dringend beschikken over een geïntegreerd actieplan dat toelaat de stortvloed van versleten banden van voertuigen te beheersen op de meest ecologische manier in het kader van het streven naar het optimaal sluiten van grondstoffen- en produktenkringlopen.

Gezien de verdeling van de milieubevoegdheid over de nationale en regionale instanties, veronderstelt een adequate aanpak een dubbelsporenbeleid. Via nationale brongerichte maatregelen, die we verder ontwikkelen in ons complementair wetsvoorstel voor nationale maatregelen om het herrubberen van versleten banden te bevorderen, gaan we de herrubberbaarheid stimuleren en de afzet van gerechapeerde banden in de hand werken. Het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap kunnen daarin een belangrijke rol spelen door voortaan alleen nog maar gerechapeerde banden aan te schaffen bij bandenwissel.

Via dit voorstel van decreet, dat een aantal lacunes in het afvalstoffendecreet opvult, willen we op Vlaams niveau de verwerking van de versleten banden optimaliseren. Dit veronderstelt dat de inzamelingsbedrijven de versleten banden uitsplitsen in twee fracties met als criterium de herrubberbaarheid of de schrootband. De ecologisch meest verantwoorde verwerking is volgens ons de herrubbing van rechapbare banden en granulatie of regeneratie van het opruwsel van de versleten band.

Slechts voor de categorie niet herrubberbare versleten banden of schrootbanden worden de volgende dalende trappen in de verwerkingsrangorde toegelaten :

1° nuttige toepassing ;

2° granulatie en regeneratie met recuperatie van de staalkoorden en eventuele pyrolyse van de rayondelen van personenwagenbanden ;

3° pyrolyse met recuperatie van het staal ;

4° storten van het niet anders verwerkbare residu.

Gezien enerzijds de risico's verbonden aan verbranding, zelfs met warmte-energierecuperatie, voor luchtverontreiniging en anderzijds het feit dat massale verbranding een rem zal betekenen op de hogere vormen van verwerking van versleten banden, verbieden we de verbranding van schrootbanden. Herrubberbare versleten banden komen enkel voor rechapering als verwerkingsvorm in aanmerking vanuit onze ecologische en economische bekommernis.

Als Vlaams luik van ons geïntegreerd actieplan moet de overheidsinterventie van de Vlaamse Executieve zich beperken tot de volgende krachtlijnen, indien ze niet haaks wil staan op het nationale luik dat we voorzien hebben in een complementair wetsvoorstel :

1° bij bandenwissel van het voertuigenpark mogen Vlaamse overheidsdiensten alleen nog herrubberde banden aanschaffen, voorzover die momenteel al worden aangeboden op de Belgische markt. Dit veronderstelt een aanpassing van de typebestekken ;

2° het inzamelingsproces van versleten banden zo normeren dat de hogerbeschreven hiërarchie bij het volgende verwerkingsproces wordt gerespecteerd ;

3° geen regionale milieuheffingen op het niveau van het inzamelingsproces invoeren, want dit staat haaks op de natio-

nale produktheffingen die we voorzien in ons complementair wetsvoorstel. Nationale produktheffingen zijn effectiever dan regionale end-of-the-pipe milieuheffingen ;

4° bij aankoop van banden voor bandenwissel wordt aan de verkoper van de nieuwe of gerechapeerde banden een aanvaardingsplicht van de versleten banden zonder recht op financiële vergoeding opgelegd ;

5° via het MINA-fonds financiële ondersteuning van granulatie- en regeneratiebedrijven onder meer ook langs het verplicht inschrijven in de Vlaamse typebestekken van een verplicht optimaal gebruik van produkten op basis van rubbergranulaat en/of rubberregeneraat. Bij wijze van niet-exhaustief voorbeeld wordt hier de fluisterasfalt in de wegenbouw vermeld ;

6° een studie naar de economische haalbaarheid van en eventueel later gevolgd door een financiële participatie in een pyrolyse-installatie voor Vlaanderen, eventueel in samenwerking met Nederland om de voordelen van de schaal-grootte te kunnen realiseren ;

7° uitvaardigen van een verplichting voor bedrijven die voertuigwrakken verwerken, om vóór de vernieling van het wrak eerst de banden te demonteren en aan een inleverings-bedrijf te overhandigen.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen nadere uitleg.

Artikel 2

Via dit artikel willen we de verkoop van herrubberde banden stimuleren en het grote publiek wijzen op de betrouwbaarheid van de herrubberde banden.

Artikel 3

Via dit artikel maken we het onderscheid tussen een versleten band die nog herrubberbaar is, en een versleten band die door de toestand waarin hij zich bevindt, dit niet meer is. Op basis van dit onderscheid laten we ook andere verwerkingsmethoden toe. De bedoeling van dit artikel is wezenlijk bij te dragen tot een maximaal aanbod van versleten banden voor herrubbing, gezien de enorme hoeveelheden materiaal die we zo kunnen recupereren. Dit blijkt duidelijk uit onderstaande tabel :

Afmeting	Staalkoord	Rubber	Rayon	Totaal gewicht nieuwe band	Gewicht ver- sleten band	Verbruikt gewicht
	kg	kg	kg	kg	kg	kg
Toerisme						
155 R 13	0,65	5,05	0,20	5,90	5,20	0,70
185/60 R 14	0,85	6,70	0,45	8,00	6,80	1,20
195/60 R14	1,12	7,80	0,48	9,40	7,60	1,80

Afmeting	Staal koord kg	Rubber kg	Rayon kg	Totaal gewicht nieuwe band kg	Gewicht ver- sleten band kg	Verbruikt gewicht kg
Bestelwagen						
185 R 14	1,95	10,05	0,00	12,00	9,00	3,00
215/75 R 17,5	4,30	19,30	0,00	23,60	21,60	2,00
8,5 R 17,5	3,30	20,10	0,00	23,40	17,50	5,90
Vrachtwagen						
315/80 R 22,5	16,10	49,40	0,00	65,50	56,20	9,30
385/65 R 22,5	20,10	56,40	0,00	76,50	69,40	7,10

We kiezen duidelijk voor herrubbering als meest aangewezen verwerkingsvorm voor versleten banden en niet voor nuttige toepassing, gezien de geringe opnamecapaciteit van deze vorm van verwerking. Dit blijkt duidelijk uit volgend citaat van een rapport van OVAM :

„Onder nuttige toepassing wordt hier verstaan het gebruik van de totaliteit van de schrootband. Sectoren die daarvoor beroep doen op niet rechapeerbare versleten banden zijn bijvoorbeeld :

- landbouw : afdekgewicht voor ingekuuld veevoer ;
- jachthavens : stootkussens ;
- zeevisserij : ringen en klossen.. .”

Aan het inleveringsbedrijf kennen we een heel belangrijke rol toe om op financiële basis ervoor te zorgen dat de versleten banden op hun meest ecologisch verantwoorde verwerkingsplaats en -bedrijf terechtkomen.

Artikel 4

De Vlaamse overheid heeft, zoals bij het gebruik van her-rubberde banden, ook een vraagondersteunende functie bij de produktie van goederen op basis van rubberregeneraat of rubbergranulaat.

Artikel 5

§ 1. We opteren voor pyrolyse, omdat die methode vergeleken met verbranding meer energie- en grondstofrecuperatie garandeert op een ecologisch verantwoorde manier.

§ 2. Het verbranden in een verbrandingsinstallatie met energierecuperatie onder de vorm van warmte of elektriciteit voor huishoudelijk afval of voor industrieel afval brengt altijd milieuverontreiniging met zich. Het verbranden, ook in een cementoven, betekent een verlies aan grondstoffen.

„Verbranden wordt voornamelijk toegepast in de ovens van de cementindustrie voor de benutting van de hoge energetische inhoud van rubberbanden (36000 KJ/kg). Bij het cementbedrijf CBR te Lixhe (Visé) werd jaarlijks 15 % van de benodigde energie uit het verbranden van banden gehaald. Momenteel is de afvoer van banden uit het Vlaamse Gewest naar CBR praktisch volledig stopgezet. Ook de export naar de Duitse cementindustrie loopt sterk terug om 2 redenen : de aanwezigheid van goedkopere alternatieve

brandstoffen en de strengere emissie-eisen. Er bestaan echter geen relevante exportgegevens hieromtrent. In het Vlaamse Gewest bestaan geen specifiek uitgeruste verbrandingsinstallaties (bv. pyrolyse-oven) voor rubberbanden.” (Bron : OVAM)

§ 3. Het verbod op storten geldt voor de hele schrootband en geldt dus niet voor inert residu als reststof van het verwerkingsproces van een schrootband zoals die beschreven werden in vorige paragrafen. Redenen voor het stortverbod zijn :

- „— de beschikbare stortcapaciteit wordt kleiner ;
- moeilijkheden bij het verdichten van het afval op stortplaatsen ;
- er vindt geen afbraak plaats door microbiologische processen, waardoor de rubber als onafbreekbaar afval in de bodem blijft.

Onrechtstreeks komt er nog een aanzienlijk deel van de rubberafval op stortplaatsen terecht via het shredderafval.

Het vermoeden bestaat dat door de gebrekkige verwijderingsstructuur er ook rechtstreeks banden op stortplaatsen terechtkomen. Enig cijfermateriaal ontbreekt.” (Bron : OVAM)

Artikel 6

§ 1. De verkoper van nieuwe banden of gerechapeerde banden zal door het inleveringsbedrijf een vergoeding ontvangen voor het inleveren van de versleten banden. Naarmate er meer rechapeerbare banden worden ingeleverd en de vraag daarnaar zal stijgen, zal die vergoeding groter worden. Een extra-vergoeding van de klant van de banden voor de overname van de versleten band is niet nodig, gezien de economische waarde die de versleten band nog heeft.

§ 2. De regionale milieuheffing zou niet zo efficiënt werken als de nationale produktheffing en die zelfs gedeeltelijk doorkruisen.

Artikel 7

Dit artikel wil het aanbod van versleten banden voor verwerking maximaliseren naar de hogere vormen van verwerking toe, vandaar de demontage- en inleveringsverplichting. Het rendement van de verschillende typen van verwerkingsbedrijven van voertuigwrakken kan daardoor alleen maar toenemen doordat de waarde van het afgeleverde produkt stijgt, omdat er geen overbodige rubberdelen meer inzitten, of doordat de milieuheffing op het storten van rubberdelen van shredderbedrijven verdwijnt doordat de rubberbanden worden geleverd aan een inleveringsbedrijf. De globale milieuwinst staat buiten discussie.

Artikel 8

Dit artikel vloeit logisch voort uit de situering van dit voorstel van decreet in het kader van het afvalstoffendecreet.

Artikel 9

Hierin voorzien we voor de verschillende mogelijke overtredingen van het bepaalde in het voorstel van decreet een geldboete, onafgezien van andere straffen die gelden op basis van artikelen van het afvalstoffendecreet.

Artikel 10

Een harmonisatie van de verschillende decreten die op leefmilieu betrekking hebben; dringt zich op, zoals ook blijkt uit het rapport van de commissie Bocken.

J. CUYVERS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een in artikel 107quater van de Grondwet bedoelde aangelegenheid.

Artikel 2

De Vlaamse Executieve schrijft in de typebestekken de verplichting in bij bandenwissel nog alleen gerechapeerde banden aan te kopen.

Een gerechapeerde of herrubberde band is een versleten band waarvan men het loopvlak heeft hernieuwd via herrubbering of rechapering.

Artikel 3

§ 1. Vanaf 1 januari 1993 komen nog alleen schrootbanden als geselecteerde deelgroep van versleten banden in aanmerking voor nuttige toepassing.

Een schrootband is een band afkomstig van een bandenwissel, van een voertuigwrak of uit import, waarvan na onderzoek door een rechaperingsbedrijf of door een inzamelingsbedrijf vaststaat dat die niet economisch rechapeerbaar is met de huidige stand van de techniek en de huidige marktomstandigheden.

Onder nuttige toepassing wordt hier verstaan het gebruik van de totaliteit van de schrootband, hetzij als een geheel, hetzij als verknipte onderdelen.

§ 2. De verdere verdeling van schrootbanden wordt door het inzamelingsbedrijf gestuurd in functie van de hiërarchie vervat in de volgorde van de andere artikelen. Een inzamelingsbedrijf ontwikkelt als commerciële activiteit het inzamelen, selecteren en doorverkopen van gebruikte, versleten banden. De inzameling gebeurt bij :

- a. bandenservicebedrijven ;
- b. garages en tankstations ;
- c. transportbedrijven ;
- d. voertuigwrakkenbehandelaars ;
- e. container- en afvaltransportbedrijven ;
- f. bandenvernieuwingsbedrijven ;
- g. containerparken.

§ 3. De Vlaamse Executieve bepaalt binnen zes maanden na de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad en voor 1 januari 1993 de voorwaarden waaraan een inleveringsbedrijf voor versleten banden moet voldoen.

Artikel 4

§ 1. Alleen schrootbanden die omwille van de toestand waarin ze zich bevinden, of omwille van onvoldoende verwerkingscapaciteit niet in aanmerking komen voor nuttige toepassing, mogen worden gebruikt voor rubbergranulatie en/of rubberregeneratie.

Rubberregeneraat ontstaat door het verkleinen, het mechanisch scheiden en het chemisch of thermisch behandelen van rubber.

Regenereren betekent dat de rubber wordt gedevulcaniseerd, plastisch wordt en opnieuw als grondstof te gebruiken is.

Granuleren is het verkrumelen in verschillende fijnheden.

§ 2. De Vlaamse Executieve bevordert de vraag naar rubbergranulaat en rubberregeneraat door het gebruik van produkten die gedeeltelijk op basis van die grondstoffen zijn samengesteld, in te schrijven in de typebestekken voorzover die produkten op de Belgische markt worden aangeboden.

Bedoeld zijn onder meer de toepassingen in sportvloeren, ondertapijt vermengd met kunststof, matten en tegels door middel van binding en persing, akoestische isolatieprodukten, ondergrond voor kunstgras, atletiekbanen, tennisbanen en midgetgolfbanen, irrigatieslangen, manegevuulsel en remvoeringen.

Artikel 5

§ 1. Alleen schrootbanden die niet meer in aanmerking komen voor rubberregeneratie of rubbergranulatie omwille van hun toestand of omwille van onvoldoende verwerkingscapaciteit, mogen worden gebruikt als grondstof voor pyrolyse.

Pyrolyse is het ontbinden van schrootbanden tot een benzineachtige substantie zonder aanwezigheid van een vlam.

§ 2. De klassieke verbranding, al of niet voorzien van energie- of warmterecuperatie, is voor rechapeerbare versleten banden en voor schrootbanden verboden vanaf 1 januari 1995.

§ 3. Storten als verwerkingsmethode kan alleen voor de restfractie van de hoger vermelde verwerkingsvormen voor schrootbanden en rechapegebanden, voorzover er geen andere ecologisch meer verantwoorde nabestemming aan kan worden gegeven, en de stortuitbatingvoorwaarden alle milieugaranties geven. Storten van volledige rechapeerbare banden of schrootbanden is verboden.

Artikel 6

§ 1. Bij een bandenwissel mag de verkoper van de nieuwe band of herrubberde band geen vergoeding vragen voor de overname van de versleten band. Deze kosteloze aanvaardingsplicht wordt voor alle bandenleveranciers en -verkopers van kracht bij het verschijnen van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

§ 2. De Vlaamse Gemeenschap mag geen milieuheffing leggen op de versleten banden bij bandenwissel wanneer en van zodra er een nationale of internationale produktheffing op nieuwe, al of niet rechapeerbare, banden wordt gelegd.

Produktheffing is de opgelegde verhoging van de verkoopprijs van produkten omwille van de nadelige gevolgen voor het leefmilieu van het betrokken produkt, onafgezien of die nadelige gevolgen aanwezig zijn in de produktiefase, de verbruiksfase of de afvalfase van het desbetreffende produkt.

Artikel 7

§ 1. Een bedrijf dat voertuigwrakken demonteert, levert vanaf 1 januari 1993 de gedemonteerde banden af aan een erkend inleveringsbedrijf of aan een individuele koper van occasiebanden.

§ 2. Vanaf 1 januari 1993 geldt voor een bedrijf dat voertuigwrakken shreddert, de verplichting voor de vershreddering de banden te demonteren en af te leveren aan een erkend inleveringsbedrijf.

§ 3. Vanaf 1 januari 1993 geldt voor een bedrijf dat op een wijze die afwijkt van de in de twee vorige paragrafen beschreven manier, voertuigwrakken verwerkt, de verplichting voor de finale verwerking van het voertuigwrak de banden te demonteren en af te leveren aan een inleveringsbedrijf.

Artikel 8

De controle op het bepaalde in de vorige artikelen wordt uitgeoefend door de ambtenaren die voor de controle bevoegd zijn volgens het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, gewijzigd bij de decreten van 23 maart 1983 en 22 oktober 1986.

Artikel 9

§ 1. Wanneer bij overtreding van artikel 3, § 1, 4, § 1 of 5, § 1 een rechapeerbare versleten band wordt verwerkt, wordt dit bestraft met een geldboete van tweehonderd frank per ten onrechte verbruikte band.

§ 2. Wanneer in strijd met de bepalingen van artikel 6 een verkoper van nieuwe, gerechapeerde of herrubberde banden bij bandenwissel een vergoeding vraagt voor de overname van de versleten band, wordt dit bestraft met een geldboete van tweehonderd frank per band waarvoor een aanvaardingsom wordt gevraagd, onverminderd de teruggaveplicht van de ten onrechte gevraagde som.

§ 3. Overtreders van artikel 7 worden bestraft met een geldboete van achthonderd frank per vernield voertuigwrak.

Artikel 10

De Vlaamse Executieve past voor 1 januari 1993 alle besluiten en vergunningen in verband met de bandenproblematiek, zoals die behandeld is in de vorige artikelen, aan de bepalingen van dit decreet aan.

J. CUYVERS
